

HRVATSKI glasnik

Godina XX, broj 5

4. veljače 2010.

cijena 100 Ft

Foto: Branka Pavić Blazetin

**Na Rackom prelu u Dušnoku,
Ilonka Karas Rac i Eva Fačko Peter**

Komentar

Zajednica

Ovih je dana Savjet mudraca što ga je, da tako kažemo, okupio predsjednik države, ocijenio i stajnje mađarskoga školstva prognozirajući kako će se ono potpuno raspasti za dvadeset do trideset godina ako se ne ojačaju vrijednosti škole. Ali kako to učiniti kada je vrijednost škole osjetljiva kategorija na koju se teško može utjecati sadašnjom praksom uredaba, kratkoročnim mjerama i jednostavnim sredstvima. Vrijednosti može stvarati tek zajednica. U našem slučaju ova rečenica ima golemo značenje. Bez zajednice ne možemo stvarati vrijednosti ma koliko se svaki od nas pojedinačno trsio i mislio kako je upravo on u pravu i kako upravo on zagovara prave vrijednosti. Ako ne funkcionira, hrvatska zajednica danas, s prepoznatljivom i od strane zajednice prihvaćenom skalom vrijednosti, teško Hrvatima u Mađarskoj za dvadeset do trideset godina. Kažu članovi Savjeta mudraca: ako u nekoj školi nastavnici ne govore jedno s drugim, nema ni vrijednosti. Zajednicu ne možemo stvoriti tako da kažemo „neka bude”, nju stvara samo skupno djelovanje. U školi, pa i u zajednici potrebni su nam „primjeri”. Kako nam može biti primjer u očuvanju materinskoga jezika onaj koji ga ni sam ne zna, kako nas može povesti onaj koji ni sam ne ide...

Kažu kako se, nažalost, danas pojam demokracije tumači na sasvim neprihvatljiv način, demokraciju poistovjećuju i opravdavaju nedemokrati s brojem glasova pri glasovanjima, nadglasavanjem i proglašenjem rezultata glasovanja, lako se pronalazi demokratski alibi za donesene odluke. Kažu pak kako je demokracija zapravo stalno usuglašavanje svjetonazora, i mišljenja, pobjeda argumenta. Usuglašavanje pogleda ne provodi se glasovanjima. Usuglašavanjem pobjeđuju one vrijednosti koje možemo bolje obrazložiti, istinski argumentirati, koje iznose vjerodostojne osobe kojima je sustav pogleda međusobno povezan i pomognut integritetom.

Ovih su me dana upitali zašto novinari Hrvatskoga glasnika postavljaju pitanja koja ne postavljaju drugi novinari koji su također bili tamo. I savjetovali mi kako je bolje ne postavljati pitanja koja bi otkrila što se krije iza maski, glasovanja, i odluka, priredaba, već se radovati izglasovanom, održanoj priredbi, dobivenoj potpori... jer tko zna kako se drugo dobiveno troši??? Često se zaboravlja kako je manjinsko samoupravljanje javna stvar? Tko je kako i na koji način došao do svoga cilja, to uopće nije bitno, bitno je da je cilj ostvaren. Ključno je pitanje koji je to cilj i čiji je to cilj i što je rezultat toga cilja. Dok ne znamo odgovore na postavljena pitanja, teško ćemo moći stvarati vrijednosti na kojima će se temeljiti zajednica.

Branka Pavić Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Prošloga je petka u Budimpešti održana sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj. Među točkama dnevnoga reda bilo je i pitanje članstva Saveza te pitanje održavanja kongresa. Zaključeno je kako će se kongres održati u rujnu ove godine. Također ove godine priredit će se i proslava 20. obljetnice utemeljenja Saveza Hrvata u Mađarskoj, organizacije koja je prije dvadeset godina, dolaskom demokratskih promjena, zamijenila Demokratski savez Južnih Slavena i kroz koju su se politički osamostalili Hrvati u Mađarskoj.

Savez je sve do donošenja Manjinskog zakona i prvih manjinskih samoupravnih izbora te utemeljenja državnih manjinskih samouprava bio politički partner države glede svih pitanja koja su se ticala Hrvata u Mađarskoj. Njegova je uloga s manjinskim samoupravnim sustavom dovedena na marginu, iz godine u godinu sve više, a marginalizaciju najlakše je provesti ako nemaš sredstava za djelovanje, plaćanje dužnika itd., iako je Savez sve do prije sedam osam godina raspolagao razmjerno znatnim godišnjim sredstvima i bio partner HDS-a u svim važnijim pitanjima pa i reprezentaciji Hrvata na političkoj platformi i domicilne države i matične domovine. Prošle je godine Savez imao proračun oko četiri milijuna forinti. Je li to malo ili mnogo novaca za organizaciju koja zapravo sve do prošloga petka nije obznanila broj svojih članova, zaključite sami. Kako je rečeno prošlog petka, trenutno je u Savez Hrvata u Mađarskoj učlanjeno i platili su članarinu za 2009. godinu, pet udruga iz Gradišća (udruga plaća godišnju članarinu do 5000 Ft, pojedinci 2400 Ft godišnje) i 13 članova iz Gradišća, 106 članova iz Bačke, 37 članova iz Budimpešte, osam članova iz Baranje, a iz Podravine, ako se uzme u obzir kao ispravan način na koji je plaćena članarina, njih 143, iz Zale jedan član. U svibnju, ukoliko želi krenuti na

listopadskim manjinskim izborima, i Savez će se morati upisati (prijaviti) u zakonski određenim okvirima kako bi mogao postavljati liste svojih kandidata u naseljima. Nije mi posve jasno kako će organizacija na čijoj je listi na prošlim izborima krenulo gotovo 80% svih izabranih zastupnika hrvatskih manjinskih samouprava – dakle

izabrano je više od četristo zastupnika u Savezovim bojama od kojih u svjetlu gornjih brojki mogu zaključiti kako mnogi nisu ni prije ni poslije izbora plaćali članarinu, i od kojih, pretpostavljam, ako sve gornje podatke zbrojim, mnogi ju još ni danas ne plaćaju, a početak je veljače 2010. godine – krenuti na manjinskim izborima, recimo u Savezovim bojama. Ili imaju na umu sasvim druge alternative?! Ako Savez želi bar približno odigrati onu ulogu koju je odigrao na prošlim manjinskim izborima kada je on delegirao 38 od 39 zastupnika sadašnjeg saziva Hrvatske državne samouprave, kome će se potpisivati kandidacijski listići? Bilo kome?! Ili će se svi masovno učlaniti, recimo u lipnju ove godine, i dobiti potpis potpore, ili nitko ne računa na Savez kao platformu koja bi mogla oformiti državnu listu. Čujem kako mnoge naše regije žele na manjinskim izborima krenuti u bojama Savezovih regionalnih udruga te kako će tek nakon toga sklapati koalicije i dogovore pod okriljem Saveza Hrvata u Mađarskoj. Ako Savez Hrvata želi biti ozbiljna civilna udruga, onda ne bi trebao dopustiti da se njime kao zastavom maše tek u izbornoj godini, kada se vadi kao alibi iz rukava radi zadovoljavanja određenih političkih ambicija i takozvanog zajedništva. Kako čujem, onaj tko želi sudjelovati u biranju delegata za Savezov kongres koji će biti održan u rujnu, treba uplatiti članarinu do 30. lipnja. U dvadesetoj godini svoga postojanja trebalo bi napraviti ozbiljan iskorak iz dosadašnjega stanja.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Ernő Kállai, ombudsman za nacionalne i etničke manjine, predlaže utemeljenje Kuće nacionalnih manjina radi zaustavljanja asimilacije manjina i očuvanja njihovih kulturnih vrijednosti.

On je 1. veljače u Budimpešti predstavio postignuće istraživanja o kulturnim pravima 13 registriranih nacionalnih manjina u Mađarskoj, koje je obuhvaćalo sedam područja. Ernő Kállai na tiskovnoj konferenciji naglasio je da na svim područjima kulturnog života manjina ima ozbiljnih nedostataka. To proizlazi većinom iz pravnih regulativa i nedostataka prihvaćanja uloge države, stoga se obratio Vladi i manjinskim organizacijama s 35 prijedloga zakona i 78 preporuka. Prema izvaji Ernőa Kállaija, manjinske se zajednice asimiliraju, sve teže njeguju svoju kulturu, i taj tijek ne mogu zaustaviti ni postojeće kulturne ustanove.

Aktualno

Projekt razvoja manjinskoga školstva, udžbenika, pomagala i digitalnog sadržaja

Iz Europskoga socijalnog fonda i državnog proračuna Republike Mađarske u okviru projekta TÁMOP 3.4.1/A-08 u prvoj fazi projekta dodijeljeno je, putem natječaja, ovih dana umalo 240 milijuna forinti za potrebe razvijanja obrazovanja nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj. Temeljni je cilj projekta pomoći nastavu materinskoga jezika i odgoj nacionalnih i etničkih manjina. U sklopu toga kompleksnog programa radit će se i dionice kojima će se poboljšati kvaliteta obrazovanja.

Manjinsko školstvo zakonska obveza države

Zakon LXXVII. iz 1993. godine jamči izdavanje udžbenika i metodičkih pomagala potrebnih manjinskom obrazovanju u Mađarskoj. Nadležno je ministarstvo dosada moglo financirati spomenuto isključivo iz mađarskoga državnog proračuna. Tako je iz njega u 2007. godini izdvojilo 192 milijuna forinti za potrebe svih manjina u Mađarskoj, 2008. 157 milijuna forinti, a 2009. godine 68 milijuna forinti. Od 2010. godine država svoje obveze podmiruje sredstvima i iz europskih fondova putem programa TÁMOP 3.4.1/A-08.

„Razvojni plan nove Mađarske“

U okviru „Razvojnoga plana nove Mađarske“ natječajem Europske Unije, u razdoblju do 2013. godine ostvaruje se projekt podrške obrazovanju etničkih i nacionalnih manjina, i škola u kojima se školuju migranti. Sredstva Europskoga socijalnog fonda namijenjena rečenome u vrijednosti su od 2,3 milijarde forinti.

U okviru „Razvojnoga plana nove Mađarske“ projekta Ministarstva kulture i prosvjete Republike Mađarske odobren je projekt naslova Operativni program društvene obnove. Donesene su i odluke o namijenjenim

sredstvima financiranja natjecatelja iz prvoga kruga toga projekta. Za razvoj hrvatskoga školstva u Mađarskoj natjecao se „hrvatski konzorcij“ što ga čine tri člana: Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom „Miroslav Krleža“ Pečuh kao voditelj konzorcija i nositelj projekta, Santovačka hrvatska škola i Hrvatska državna samouprava. Ovih su dana konzorciju, točnije nositelju projekta, odobrena sredstva u vrijednosti od **34 141 136 forinti**.

Cigani, Hrvati, Nijemci, Rumunji, Srbi i Slovaci te njihovi stručni timovi natjecali su se putem svojih samostalnih konzorcija za sredstva iz spomenutoga programa, a Bugari, Grci i Slovenci utemeljili su zajednički konzorcij za razvoj udžbenika.

Uskoro slijedi i ispis natječaja za sredstva iz druge faze TÁMOP natječaja, koja su u visini od 800 milijuna forinti, a za sredstva iz treće faze TÁMOP natječaja bit će raspisan u završnoj fazi ovoga razdoblja koji traje do 2013. godine. Njegova će vrijednost biti 500 milijuna forinti.

Hrvatskom konzorciju 34 141 136 forinti

Kako kazuje projektni menadžer Gabor Győrvári, dobivena su sredstva namijenjena kompleksnom unapređenju i razvoju manjinskoga školstva, udžbenika, pomagala i usavršavanja. Iako se o natječaju počelo ozbiljnije i konkretnije razgovarati još lani u siječnju, a prvi rok za predaju natječaja bio je kraj lipnja, sve se pomaklo na jesen, a odluka o dodjeli sredstava donesena je koncem mjeseca siječnja 2010. godine.

Za hrvatski projekt odgovara tročlani menadžment: Gabor Győrvári, projektni menadžer, Joso Šibalin, stručni voditelj projekta, i Kristina Kraner, financijski voditelj. Dobivena su sredstva dijelom iz državnog proračuna Republike Mađarske, a dijelom iz Europskoga socijalnog fonda. Uz izdavanje udžbenika tu su i prateći sadržaji koje treba ostvariti, metodika, sistem za mjerenje i vrednovanje rezultata, priručnici za pedagoge, usavršavanje pedagoga.

Budući da su to dugotrajni projekti (prvi traje do dvije godine), vjerojatno će se istodobno odvijati 1. 2. i 3. projekt, ovisno o rokovima raspisa natječaja. U natječajima mora se ispuniti i obavezni i prateći dio. Tek

će se dio sredstava utrošiti na nove udžbenike i prijevode, 60–70% dobivenih sredstava (oko 22 milijuna forinti). Ostatak sredstava namijenjen je predstavljanju udžbenika, za usavršavanja, seminare – sve se to mora ostvariti u roku od dvije godine.

Produkt prvoga raspisa jesu udžbenici koji su već na određenoj listi, rukopisi koje imaju izdavačke kuće, u našem slučaju Nemzeti Tankönyvkiadó (Poduzeće za izdavanje udžbenika) i Croatica Kft. Ne možemo ih mijenjati niti nešto drugo dodati, tek treba razraditi neke metodičke sadržaje uz napisane udžbenike. Radi se o stopostotnom financiranju projekta preko nadležnog ministarstva, šest udžbenika. Dobit ćemo tri nova udžbenika i tri nove radne bilježnice. To su: udžbenik gramatike za 8. razred dvojezičnih škola i radna bilježnica, udžbenik povijesti za 9. razred (prijevod udžbenika povijesti) i radna bilježnica, te čitanka za 7. razred i radna bilježnica za škole gdje se hrvatski jezik predaje kao predmet. To su udžbenici i radne bilježnice koji su nedostajali iz serija kojima se danas koriste u nastavi hrvatskoga jezika. Kod drugoga raspisa natječaja u igri će biti veći iznosi, tako moraju biti objavljene javne nabave za imprimature, za što će se sami nakladnici morati natjecati. Moraju se snaći i s autorima i sa svim ostalim elementima projekta. Sve će biti regulirano kroza sadržaj javne nabave, a dio toga ćemo mi vjerojatno odrediti vodeći se načelom osiguravanja jednakih uvjeta za sve. Ocjenu natječaja vjerojatno će provoditi naš (hrvatski) stručni tim.

Branka Pavić Blažetin

Anica Torjanac

MOJ HRVATSKI 3.

Čitanka

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, predsjednik Mišo Hepp sazvaio je sjednicu Skupštine, koja će biti održana 6. veljače (subota) s početkom u 10 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave. Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1. Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik, referent: Mišo Hepp, predsjednik; a) Izvješća zamjenika predsjednika, referenti: Đuso Dudaš, Matija Šmatović. 2. a) Prihvaćanje Plana poslovanja Zavičaja d. o. o. za 2010. godinu, referent: Tibor Radić, ravnatelj Zavičaja d. o. o.; b) Prihvaćanje Plana poslovanja Neprofitnog poduzeća „Croatia“ za 2010. godinu, referent: Čaba Horvath, ravnatelj. 3. Prijedlog i prihvaćanje Proračuna Hrvatske državne samouprave za 2010. godinu, referent: Mišo Hepp, predsjednik; a) Prihvaćanje Proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, referent: Joso Šibalín, ravnatelj; b) Prihvaćanje Proračuna Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu, referent: dr. Ernest Barić, ravnatelj; c) Prihvaćanje Proračuna Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2010. godinu, referent: Šandor Horvat, voditelj; d) Prihvaćanje Proračuna Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske na otoku Pagu za 2010. godinu, referent: Tibor Radić, ravnatelj; e) Prihvaćanje Proračuna Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae za 2010. godinu; referent: Mišo Šarošac, ravnatelj. 4. Donošenje odluke o raspisivanju natječaja Hrvatske državne samouprave za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih samouprava, mjesnih hrvatskih ustanova i mjesnih hrvatskih udruga, referentica: Marija Vargović, predsjednica Odbora za kulturu i vjerska pitanja. 5. Razno. Zatvorena sjednica: 1. Rasprava o imenovanju ravnatelja Zavičaja d. o. o.

KOLJNOF – Mladi tamburaški sastav Štrabanci ne samo organizira nek i svira na zabavi bratstva 5. februara, u petak, s početkom od 20 uri u koljnofskom restoranu Levanda. Ulaznice morete kupiti za 1000 Ft ali za 5 eura.

KERESTUR – Osnovno obrazovno središte «Nikola Zrinski» 6. veljače priređuje tradicionalnu fašničku povorku. Učenici škole u 15 sati će se okupljati kod škole i krenuti prema Kalacibi, zatim će se vratiti u školu na zabavu. Ženski pjevački zbor pobrinut će se da bude dovoljno uštipaka.

Izdavač Croatica Kft. za izdavanje Hrvatskoga glasnika dobio 35 095 000 Ft u 2010. godini

Na sjednici Kuratorija Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj održanoj 21. siječnja u Budimpešti, donesena je odluka o visini ovogodišnje potpore manjinskom tisku u Mađarskoj, tjednicima manjina, mjesečnicima i periodičnim izdanjima manjina. Hrvatsku zajednicu u Kuratoriju predstavlja Mišo Hepp, predsjednik Skupštine HDS-a. Za sredstva izdavanja Hrvatskoga glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj natjecao se izdavač Croatica Kft.

Kuratori su prihvatili proračun Javne zak-

lade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj za 2010. godinu, plan djelovanja i zasedanja Kuratorija za 2010. godinu

Donesena je odluka da se na teret Proračuna Zaklade, domalo 400 milijuna forinti, izdvoji iznos od 80 milijuna forinti za raspisivanje natječaja za organiziranje kulturnih i vjerskih programa na materinskom jeziku, odnosno za organiziranje dječjih i omladinskih tabora na materinskom jeziku. O uvjetima i rokovima natječaja raspravljat će se na sljedećoj sjednici Kuratorija, 4. veljače.

Veličina državne potpore za izdavanje manjinskih listova u Mađarskoj 2010. godine

Manjine	Ime lista	Natjecatelj	Odobreni iznos (ft) I-XII. 2010 (12 mjeseci)
Bugari	Balgarszki veszti	Bolgar Országos Önkormányzat	6 153 000 Ft
Cigani	Amaro Drom	Amaro Drom Alapítvány	7 549 000 Ft
Cigani	Glanda	Amaro Trajo Életünk Roma Kultúráért Alapítvány	2 334 000 Ft
Cigani	Kethano Drom – Közös Út	Cigány Tudományos és Művészeti Társaság	2 328 000 Ft
Cigani	Lungo Drom	Oktatási és Továbbképzési Központ Alapítvány	8 108 000 Ft
Cigani	Világunk	Országos Cigány Önkormányzat	10 610 000 Ft
Grci	Ellinismos	Magyarországi Görög Országos Önkormányzat	8 420 000 Ft
Hrvati	Hrvatski glasnik	Croatia Kult., Infomm. és Kiadói Nonprofit Kft.	35 095 000 Ft
Poljaci	Polonia węgierska, Glos Polonii	Országos Lengyel Kisebbségi Önkormányzat	10 531 000 Ft
Nijemci	Neue Zeitung	Neue Zeitung Alapítvány	32 718 000 Ft
Armeni	Arménia	Az Örmény Kultúráért Alapítvány	6 035 000 Ft
Rumunji	Cronica	Cronica Román Lap- és Könyvkiadó Nonprofit Kft.	18 359 000 Ft
Rununji	Foia	Editura Noi Román Lap- és Könyvkiadó	18 359 000 Ft
Rusini	Ruszin Világ	Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat	6 277 000 Ft
Srbi	Srpske nedeljne novine	Szerb Országos Önkormányzat	29 109 000 Ft
Slovaci	Ludové noviny	Országos Szlovák Önkormányzat	34 788 000 Ft
Slovenci	Porabje	Magyarországi Szlovének Szövetsége	22 378 000 Ft
Ukrajinci	Hromada	Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület	6 340 000 Ft
Interetnički	Barátság	Filantrop Társaság Barátság Egyesülete	3 509 000 Ft
		Sveukupno	269 000 000 Ft

Drugi o nama

Književnik i povjesničar Đuro Vidmarović rekao je na okruglom stolu na temu „Kolebanja identiteta među Hrvatima u Vojvodini“, održanom u Subotici 27. i 28. siječnja, u organizaciji subotičkog ogranka Matice hrvatske, kako: „Još prije 40 godina pisali smo tekstove i upozoravali da će subetničke grupe u Mađarskoj, koje su malene i arhipelaški locirane, bez skrbi matične države i većinskog naroda u Mađarskoj nestati. I doista, danas više nema Hrvata Tota, a kada smo mi to pisali, bilo ih je. Nestao je cijeli prsten Hrvata Ilira oko Budimpešte; Dalmatina nema, racki govori još samo nekoliko ljudi, a Bošnjaci oko Pečuha također su pred nestankom, tj. asimilacijom. Mađarska time ništa nije dobila, jer ih ti ljudi nisu mogli ugroziti niti je Hrvatska imala bilo kakvih ambicija osvajati mađarski teritorij. Ali nestao je jedan mikrokozmos, jedan kulturološki fenomen, jedna psihologija, znanost, lingvistika...”

HRVATSKI VRTIĆ, OSNOVNA ŠKOLA, GIMNAZIJA I ĐAČKI DOM BUDIMPEŠTA

POZDRAVLJAMO NAŠE BUDUĆE UČENIKE I DRAGE RODITELJE!

Pozdravljamo sve Hrvate i ljubitelje hrvatskoga jezika, kulture i same Hrvatske, koji žele proširiti svoje obzore i obogatiti svoju kulturu u našoj odgojno-obrazovnoj ustanovi. Naša se škola nalazi u blizini Trga Örs vezér, prometnog čvorišta s potpunim izborom gradskog prometa i jednog od novih poslovnih četvrti grada Budimpešte.

Nekoliko razloga zbog kojih vrijedi odlučiti se za nas:

- prijateljska, moderna sredina
- visoka razina znanja jezika, pravi put za upis u visokoškolske ustanove
- primanje hrvatskih kulturnih vrednota, jačanje hrvatskog identiteta
- raznoliki programi slobodnih aktivnosti, školske zabave
- pustolovine u Hrvatskoj

OD VRTIĆA DO MATURE

HOŠIG je kompleksna obrazovna ustanova, dijeli se na vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i đачki dom.

VRTIĆ

- tri grupe djece različitih dobi
- ugodna sredina
- komunikacija na hrvatskom i na mađarskom jeziku

OSNOVNA ŠKOLA I GIMNAZIJA

- 1–8. razredne nastave u osnovnoj školi
- 1+4 razreda gimnazije
- „0” razred: učenje hrvatskog jezika 14 sati tjedno
- u gimnazijskim razredima: na temelju razine znanja jezika A + B razredi

ŠTO UČIMO HRVATSKI, ŠTO UČIMO MAĐARSKI?

- samo hrvatski: hrvatski jezik i književnost, povijest, zemljopis
- mađarski i hrvatski: sve ostale predmete
- učenje stranih jezika: engleski, njemački

KOMFORNO UČIMO

Za učinkovitije usvajanje nastavnoga gradiva služe stručni kabineti i laboratoriji. Imamo izvrsno opremljenu tjelesnu i plesnu dvoranu. Većina naših učenika svoje školovanje nastavlja na visokim školama i fakultetima u Mađarskoj i Hrvatskoj.

U našem ĐAČKOM DOMU učenike očekuju komforne okolnosti, obiteljska atmosfera, te odgojno-obrazovni program koji dopunjuje školske sadržaje.

PLEŠIMO HRVATSKE PLESOVE!

U našoj je školi višedesetljetna tradicija njezovanje plesnih običaja i umjetničkog obrazovanja na visokoj razini. **Tamburica** je plesna skupina naše škole, poznata i izvan granica, od 1987. s velikim uspjehom sudjeluje na smotrama i u zemlji i u inozemstvu. Naša je škola ponosna što osigurava uvjete čuvanju i njegovanju hrvatskih tradicija međunarodno poznatomu Hrvatskom umjetničkom ansamblu Luč.

U HRVATSKOJ SMO DOMA

Važan dio spone s matičnom domovinom jesu programi suradnje s odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj. Razmjena učenika i nastavnika omogućava da izravnim iskustvom steknu doživljaje u Hrvatskoj, da upoznaju obrazovni sustav prijateljskih škola, odnosno svakodnevni život matične domovine.

NAŠA JE LOZINKA:

VESEO ĐAČKI ŽIVOT UZ USVAJANJE KONKURENTNOG ZNANJA!

Srdačno očekujemo u našu školu zainteresirane učenike i roditelje!

Zapišite se za primanje našega glasnika: horvatiskola.bp@horvat.sulinet.hu

Ravnateljica: Anica Petreš Németh
1144 Budimpešta, Kántorné sétány 1-3.
Tel./fax: 06-1-220-9380
E-mail: horvatiskola.bp@horvat.sulinet.hu
Web: www.horvatiskolabp.sulinet.hu
OM identifikacijski broj: 035326

VIROVITICA – U poslovnom prostoru FloreVTC, od 22. do 24. siječnja organiziran je 15. međunarodni sajam gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpo 2010. Program izlaganja zasniva se na poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarstvu, malom i srednjem poduzetništvu, proizvodnoj i uslužnoj djelatnosti. Sajam je bio izložbeno-prodajni. U toku sajma organiziran je i niz popratnih sadržaja: stručna predavanja, regionalna gospodarska predavanja i slično. Ovom manifestacijom organizatori nastoje ostvariti stalnost i tradicionalnost izlagača koji predstavljaju gospodarstvo, obrtništvo i poljo-privredu u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, što govori i činjenica da je na lanjskom sajmu sudjelovalo 603 izlagača, a sajam je posjetilo 22.730 posjetitelja. Na 15. Viroexpu sudjelovali su izlagači iz 18 zemlja među njima i iz Mađarske. Na sajmu se predstavio i grad Barč sa svojom ponudom. Predstavilo se šest poduzeća iz Barča, među njima Dráva Tej d.o.o., Biokál, gradske ljekovite toplice i Dráva Tours.

BUDIMPEŠTA – Zajednička sjednica. Kao što je to ustaljeno posljednjih godina, uoči rasprave o proračunu, ove godine, u subotu, 30. siječnja, u Uredu Hrvatske državne samouprave u Budimpešti održana je zajednička sjednica svih odbora Skupštine, na kojoj se raspravljalo o nacrtu Proračuna HDS-a i njezinih ustanova za 2010. godinu. Nacrt proračuna planiran je s 374.167.000 Ft prihoda i rashoda, ali je zbog smanjene državne normative i glavarine za odgoj i obrazovanje, predviđeno uzimanje kratkoročnog zajma, ako se ne uspije nabaviti dodatna potpora. S manjim izmjenama i dopunama jednoglasno je podržan nacrt proračuna koji će biti predložen Skupštini na usvajanje. Odbori Skupštine HDS-a održali su i svoje redovite sjednice na kojima su prihvaćena izvješća o prošlogodišnjem radu i plan rada te priredaba za 2010. godinu. I ove se godine planiraju već tradicionalne priredbe i programi kao što su taborovanje 200 djece u KPC „Zavičaj” u Vlačićima na Pagu, Croatiade – natjecanja učenika u likovnim ostvarenjima, kazivanju stihova i proze, te projektnim temama, kulturne i vjerske priredbe, športski susreti, i susreti mladeži, a putem natječaja podupirat će se civilne udruge i manjinske samouprave, te stipendirati srednjoškolci. Iduća sjednica Skupštine bit će se u subotu, 6. veljače, u Uredu Hrvatske državne samouprave, s početkom u 10 sati.

ŠELJIN – U organizaciji Hrvatske samouprave toga grada, i ove se godine priređuje tradicionalni Hrvatski bal, 13. veljače, u tamošnjemu Draškovićevu dvorcu. Bal će svojim nastupom otvoriti Pjevački zbor salantskih Hrvata, a goste bala zabavljat će Orkestar „Podravka.”

Nagrade i nagrađeni Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, na državnom Danu Hrvata u Barči, 21. studenog 2009. godine

* * *

Hrvatska državna samouprava dodijelila je nagradu **Pavi Gadanjiju** za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj.

Diljem zemlje poznati i omiljeni gajdaš Pavo Gadanji rodio se 31. ožujka 1932. godine u vrlo siromašnoj obitelji u Novom Selu. (Prezime mu je bilo Gorjanac, što je njegov otac zbog poslovnih razloga promijenio na Gadányi.) Od 1949. godine nastavio je školovanje u Šeljenu, a poslije radi kao stolar u Novom Selu. Glazbom se počeo baviti već kao srednjoškolac. Svoje prve tambure napravio je sam. Sviranje također nije učio ni od koga. Počeo je svirati u mjesnom orkestru. Svake subote i nedjelje su zabavljali Novoseljane. Od 1956. mijenjaju se članovi orkestra, počeli su svirati i harmoniku, ali Pavo je ostao kod tambure. Godine 1974. umro je njegov najbolji prijatelj, svirač iz istoga sastava. Tada Pavo mijenja tambure na gajde, koje je napravio samostalno. U ono vrijeme mladi nisu voljeli to glazbalo. Kada je Pavo počeo surađivati s mjesnom plesnom skupinom „Drava“, gajde su postale omiljenije. Najveće su uspjehe postigli u državnom programu „Röppülj, páva“ i na Smotri folkloru u Zagrebu 1976. godine. Od 1978. godine surađuje s Jozom Romolicem i Đurom Dudašem, legendarnim narodnim pjevačima iz Lukovišća. Često nastupa s kulturno-umjetničkim društvima „Baranja“ i „Tanac“ iz Pečuha. Od 2003. godine do danas svira s pjevačkim zborom „Vunenaš“ iz Novog Sela.

* * *

Hrvatska državna samouprava Hrvatskom kulturnom društvu „**Veseli Gradišćanci**“ dodijelila je nagradu za hrvatsku mladež u Mađarskoj.

Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“ utemeljeno je 1974. godine pod vodstvom Štefana Kolosara. Time je obnovljen kulturni život sela, koji je već 1930-ih godina bio bogat. Tada je djelovala ne samo plesna skupina nego i «jačkarni zbor» i kazališno društvo. Ali neprekinuti rad bilježi od 1974. godine jer prije je bilo većih i manjih stanki.

U okviru Društva djeluju plesna sekcija i tamburaški orkestar. Plesači rade u tri skupine: djeca iz «čuvarnice», učenici škole i odrasli. Voditelj je Društva Štefan Kolosar, a voditeljica tamburaškog orkestra Đurđica Balog. Podmladak vode Viola Unger Alasz i Tereza Kiš. Uz gradišćanskohrvatske, na repertoaru imaju plesove Hrvata u Mađarskoj,

plesove iz Hrvatske i bunjevačke plesove bačkih Hrvata. Na glazbenom repertoaru imaju ne samo gradišćanske, hrvatske, nego i crkvene i svjetovne pjesme, hrvatske narodne te zabavne melodije i pjesme. Tamburaški sastav Društva 1999. godine snimio je glazbenu ploču i kasetu s naslovom «Svirajte mi, tamburaši», s gradišćanskim pjesmama, a 2006. godine su izdali CD-ploču «Blažen Božić», s božićnim pjesmama. Godine 2005. izdali su DVD snimljen u Juri na zajedničkom hodočašću gradišćanskih Hrvata. Snimljena je misa u pratnji undanskih tamburaša i kulturni program Hrvatskoga kulturnog društva «Veseli Gradišćanci». Posljednje tri godine izdali su zidni kalendar, s ovjekovječenim narodnim nošnjama, običajima i tekstovima narodnih pjesama ne samo iz Gradišća nego i Hrvatske.

Društvo redovito nastupa na seoskim danima u susjednim selima, na balovima, na domaćim festivalima i međunarodnim smotrama u inozemstvu. Njeguje prijateljske veze s brojnim hrvatskim društvima u Hrvatskoj, Austriji i Beču. Ove godine proslavlja 35. obljetnicu postojanja i neprekinutog rada.

* * *

Hrvatska državna samouprava dodijelila je nagradu **Matildi Bölc** za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkoga života u Ugarskoj.

Rodila se je 22. februara 1949. ljeta u Sambotelu, u obitelji Berzlanović, ali je podrijetlom iz Hrvatskoga Židana, kade je i odrasla. Sridnju školu je završila u „srpskohrvatskoj“ gimnaziji u Budimpešti, a poslije studija slavistike, hrvatskoga i ugarskoga jezika steče diplomu na ELTE-u. Djelala je kot učiteljica najprlje ugarskoga, potom hrvatskoga jezika u

bivšoj joj gimnaziji, od 1973 do 1988, a i na Ekonomskom fakultetu u Budimpešti. Od 1991. ljeta nastaje profesorica hrvatskoga jezika i književnosti na sambotelskoj Visokoj školi, i ovdud stupa u zasluženu mirovinu pred dvimi ljeti. Od 1995. ljeta je glavna urednica časopisa *R(i)(j)(e)č* za hrvatsku književnost i kulturu u Ugarskoj, ali u opću svist ulazi sa svojom samostalnom zbirkom pjesam *Jan-tarska ciesta* (1992), ka ju je priskrbila i titulu „najintelektualnija pjesnikinja“. Uz pjesništvo Matilda Bölc se bavi literarnom kritikom, piše eseje i kratku prozu. Sastavila je za školsku mladinu *Antologiju hrvatske književnosti* (1998). Za svoje stihe je na Susretu riječi u Bedekovčini (1997) osvojila drugo mjesto za pjesme na čakavskom narječju. Od 1996. kroz četiri ljet pelja kot predsjednica Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, u kom okviru je pokrenuto naticanje u lipom govorjenju „Mihovil Naković“ za gradišćanske osnovnoškolare. Pod nje peljanjem česti su književno-kulturni susreti pod nazivom Kafe Gradišće, s predstavnicima iz gradišćanskoga umjetničkoga i literarnoga žitka ter je priredjen i prvi gradišćanski etnografski tabor. Polag toga je predsjednica i domaćega Društva Škoruš, koje je utemeljeno 1993. ljeta s ciljem zaštite okoliša i očuvanja starih hrvatskih tradicija. Po najvećem društvenom pothvatu, 2007. ljeta se otvara Muzej Škoruš u centru Hrvatskoga Židana, a poznata je i serija Škoruš knjig.

* * *

Hrvatska državna samouprava dodijelila je nagradu **Đurđi Geošić Radosnai** za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj

Rođena je u Potonji u hrvatskoj obitelji. Osnovnu je školu završila 1967. godine u Martincima. Poput mnogih svojih vršnjaka školovanje je nastavila u našoj budimpeštanskoj gimnaziji, gdje je 1971. maturirala. Iste se godine upisuje u Pečuh na Visoku pedagošku školu, gdje je diplomirala hrvatsko-srpski jezik i povijest. Odgojno-obrazovni rad započela je 1975/1976. godine. Prvih godina nije podučavala hrvatski jezik, ali je nastojala njegovati materinsku riječ.

Od 1983. godine radi u Osnovnoj školi „Pál Kitaibel” u Harkanju. Preko osobnih prijatelja radi na povezivanju s matičnom zemljom, na suradnji zbratimljenih škola iz Harkanja i Orahovice, koja je počela 1987. godine, a traje do danas.

Od 1991. godine u školi organizira kružok gdje počinje poučavati hrvatski jezik, a poslije dvije godine pridobiva roditelje za nastavu hrvatskoga jezika, i to u satnici za materinski jezik. U školi ima razred učenika sa specijalnim potrebama, koji svi odreda uče hrvatski.

Svake godine organizira kazivanje stihova za djecu koja uče hrvatski jezik. Njezina djeca uspješno sudjeluju na smotrama u kazivanju stihova u Martincima.

Zahvaljujući prijateljskom gradu Crikvenici, već desetu godinu zaredom, pod njezinim vodstvom i organizacijom, harkanjska djeca borave u Selcu u Karlovačkome dječjem odmaralištu gdje u jezičnoj sredini uče hrvatski.

Na njezin su poticaj otpočela zanimanja na hrvatskom jeziku i u mjesnom vrtiću.

Za odrasle je više godina organizirala tečaj hrvatskoga jezika, bez ikakvog honorara.

Aktivna je i na kulturnom i na društvenom polju. Od 2003. godine dopredsjednica je mjesne Hrvatske manjinske samouprave. Osnivač je mješovitoga pjevačkog crkvenog zbora. Organizatorica je najveće godišnje priredbe Hrvatske večeri, Božićnog koncerta, i raznih drugih priredaba. Ima odličnu vezu s mjesnom samoupravom gdje često traže njezinu pomoć za prevođenje prigodom primanja delegacija iz Hrvatske. Veliki je trud ulagala da bi se što prije potpisala povelja o prijateljskoj suradnji između grada Harkanja i Općine Pušća u Hrvatskoj.

* * *

Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelio je nagradu **Zorici Babić Agatić** za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga školstva u Mađarskoj.

Zorica Babić Agatić rođena je Gari, od roditelja istaknutih hrvatskih prosvjetnih djelatnika Alojzija i Anuške Babić. Jaka nacionalna svijest roditelja obilježila je i njezin životni put. Osnovnu je školu pohađala u Gari, Kačmaru, Budimpešti i Pečuhu. Kako su se roditelji, narodnosni pedagozi selili,

tako je i Zorica mijenjala postaje svojeg obrazovanja. Na Višoj pedagoškoj školi u Pečuhu diplomirala je hrvatski jezik i književnost te mađarski jezik. Nakon završetka studija najprije radi u pečuškoj osnovnoj hrvatskoj školi, od rujna 1971. do siječnja 1973. godine, utemeljenjem Bazične hrvatske knjižnice u Mohaču se brine o njezinu pokretanju i prikupljanju početnog fonda knjiga. U Mohaču ostaje do veljače 1975. godine. Udaje se za Ivana Agatića, i svoj život nastavlja u Tukulji. Ondje radi kratko vrijeme kao ravnateljica tamošnjeg doma kulture, a od 1977. do 2001. radi kao urednica hrvatskih udžbenika i ostalih izdanja u Izdavačkoj kući Nemzeti Tankönyvkiadó. Od rujna 2001. do 2005. godine radi kao urednica u Izdavačkoj kući Croatica. Godine 2005. odlazi u mirovinu. Zorica Babić Agatić majka je dvoje djece, i baka. Od rane mladosti aktivna je u narodnosnom pokretu. Djelatno sudjeluje u radu Demokratskog saveza Južnih Slavena, a nakon osamostaljenja Hrvata u Mađarskoj svoju aktivnost nastavlja u Savezu Hrvata u Mađarskoj. Društvene promjene donijele su i novi način organiziranja Hrvata u Mađarskoj. Zorica Babić Agatić poticatelj je i pokretač utemeljenja Hrvatske samouprave u Tukulji, koja djeluje od prvoga samoupravnog ciklusa. U svim sastavima do danas zastupnica je Skupštine najvišega političkog tijela Hrvata u Mađarskoj i članica Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a. Kao delegat Skupštine HDS-a petnaest godina zastupala je hrvatske interese u Državnome manjinskom odboru, utemeljenom 1995. godine kao savjetodavno tijelo Ministarstva obrazovanja. Zorica Babić Agatić aktivno sudjeluje i u civilnom životu Hrvata u Mađarskoj, od samih početaka delegat je Zemaljskog vijeća Saveza Hrvata u Mađarskoj. Predsjednica je tukuljske Hrvatske samouprave od prvoga samoupravnog ciklusa do danas.

* * *

Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelio je nagradu **Ziti Ostrogonac Kiss** za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj. Zita Ostrogonac Kiss voditeljica je Dječje i omladinske plesne skupine Hrvatske manjinske samouprave u Čavolju, koja broji 55 članova, a redovito nastupa na mjesnim priredbama te gostovanjima u susjednim naseljima i šire u Bačko-kiškunskoj županiji u Mađarskoj. Počela je plesati još sa 6–7 godina u Osnovnoj školi na Dolnjaku u Baji gdje je zavoljela narodni ples. Kulturnu je djelatnost nastavila u srednjoškolskim godinama kada je bila članica Plesnog društva «Čitaonica» u Baji, a tamo stečena znanja i iskustva pomažu joj da danas radi s podmlatkom.

Maturirala je u Srednjoj stručnoj školi „Júlia Bánai” u Baji 1993. godine. Upisavši učiteljski smjer na Visokoj školi Józsefa

Eötvösa u Baji, diplomirala je 1999. godine stekavši spremu učiteljice, odnosno učiteljice hrvatskoga jezika. Nakon toga počela je raditi kao učiteljica i voditeljica hrvatskoga plesnog kružoka u Općeprosvjetnom središtu na Donjaku u Baji, gdje radi i danas, trenutno na materinskom dopustu.

Uključena je i u društveno-politički život svoje uže hrvatske zajednice, članica je Saveza Hrvata u Mađarskoj, a kao zastupnica Seoske samouprave i Hrvatske manjinske samouprave u Čavolju, radi na zastupanju interesa hrvatske zajednice, na polju očuvanja hrvatskih tradicija i jačanja nacionalne svijesti. Od 2003. godine voditeljica je plesne skupine u Čavolju koja danas okuplja djecu, mlade i odrasle.

* * *

Savez Hrvata u Mađarskoj dodilio je nagradu **Ani Poljak Šaller** za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga školstva u Ugarskoj.

Rodjena je u Sambotelu 9. julija 1964. ljeta, potječe iz nardanske obitelji. Osnovnu školu je pohađala u Gornjem Četaru, sridnju školu u Sambotelu. Na sambotelskoj Visokoj školi je diplomirala iz slovenskoga ter rusko-ga jezika i književnosti 1986. ljeta, potom je na izvanrednom studiju dobila diplomu učiteljice hrvatskoga jezika i književnosti, 1995. ljeta. Lani je u Baji stekla diplomu za školnikovicu hrvatskoga jezika. Djelala je u nardanskoj čuvarnici jedno ljetu, a od 1987. ljeta je zaposlena u četarskoj osnovnoj školi, kade je na početku učila i moljanje ter jačenje dvojezično, potom pak hrvatski jezik. Kontakt-osoba je u školskom partnerstvu s osnovnom školom u Hruševcu Kupljenskom, s kom jur nje ustanova peto ljetu bilježi prijateljstvo, a lani je proslavljena obljetnica suradnje med četarskom i vincjetskom školom, za ku se takaj ona skrbi, otkad je u mirovinu prošla Zlatica Benčić. Zahvaljujući angažiranom pedagoginji, četarski školari pred nekoliko ljet su diozimali u Austriji na hrvatskom jačkarnom naticanju, a poslije toga i u Gornjem Četaru jur tradicionalno se svako ljetu priredjuje pjevački festival gradišćanskih školarov GRAJAM, čija je i glavna organizatorica. Svenek joj je na duši ležalo spašavanje hrvatskoga jezika u ovom naselju, kamo je dospila prik muža i kade je prik pet ljet peljala i mjesni kulturni dom. S njom na čelu je hrvatski kulturni žitak dobio novi polet pred trimi ljeti, kad je osnovano Hrvatsko kulturno društvo „Četarci”. Veliku zaslugu ima kot predsjednica spomenutoga Društva da je četarska mladina ponovo volju dobila za učnju hrvatskoga jezika i očuvanje tradicij, a u tom djelovanju peldodavno ih podupira i Folklorni ansambl „Ivan Goran Kovačić” iz Siska. I sama je oduševljena plesačica i med organizatori svenek najdemo i nje ime ako ide za seoske hrvatske priredbe.

Rječnik u svom zavičaju

U organizaciji Društva Horvata kre Mure, 28. siječnja u sumartonskome seoskom domu predstavljen je Rječnik pomurskih Hrvata, gdje su nazočili dvoje od autora: dr. Erika Rac i dr. Đuro Blažeka, te znatizeljnici s desne i lijeve obale Mure.

Okupljene i goste pozdravio je predsjednik pomorskoga društva Ladislav Gujaš, među njima Silviju Malnar, prvu tajnicu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti koja nije došla praznih ruku, nego s paketom hrvatskih knjiga za školsku djecu.

Kajkavske riječi prvo su se oglasile u pomurskim popevkama u izvedbi domaćega tamburaškog sastava «Kajkavska ruža», zatim je slijedio prikaz rječnika u izlaganju dvoje autora.

Podsjetimo se izdanja o čemu su već cijenjeni čitatelji mogli čitati u našem tjedniku: Rječnik pomurskih Hrvata izdala je Izdavačka kuća «Tinta» u Budimpešti, uz financijsku potporu Zemaljskog fonda za znanstvena istraživanja Mađarske. Autori su: dr. Erika Rac, dr. Đuro Blažeka i dr. István Nyomárkay. Rječnik sadržava deset tisuća natuknica na tri jezika, te na dijalektu. Knjiga je na Interliberu dobila priznanje Hrvatske matice iseljenika za najbolju znanstvenu monografiju među ovogodišnjim izdanim knjigama iz hrvatskog

iseljeništva i europskih zemalja u kojima žive pripadnici hrvatskih manjina.

Profesor Đuro Blažeka, koji je podrijetlom kajkavac iz Čehovca, govorio je o važnosti rječnika, o rječničkome blagu pomurskih Hrvata. Istaknuo je rad Erike Rac, koja je skupila golem broj riječi, te kazao da ovaj rječnik možda je jedan od posljednjih rječnika kajkavskog dijalekta. Prema njegovu mišljenju, u tome rječniku mnogi će Međimurci prepoznati riječi iz svoga djetinjstva, koje su se u Međimurju već izgubile. To je zbog toga što mađarski jezik vrlo odudara od slavenskih jezika i zbog toga nije mogao u tolikoj mjeri utjecati na dijalekt. Među ostalima istaknuo je da rječnik, osim slavističkoj znanosti i lingvistici uopće, bit će od iznimne važnosti za očuvanje hrvatske riječi u osnovnim školama u Pomurju i hrvatske svijesti stanovnika tog područja.

Erika Rac, autorica iz našeg Pomurja, kao nastavnica predstavila je na koji su način obrađene riječi, kako su obilježeni pojedini naglasci, te na koji se način može rabiti rječnik u nastavi. Na kraju predstavljanja zainteresirani su mogli kupiti rječnik, no oni koji to nisu uspjeli, mogu ga naručiti na web-stranici Izdavačke kuće «Tinta».

Beta

Programi Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa u veljači 2010.

2-og u 17.30 sati: Pustolovine po Hrvatskoj, serija dijapanorama Györgya Rozványa
HRVATSKA PODRAVINA

10-og u 18 sati: Predstavljanje nove dvojezične knjige dr. Đure Šarošca:

SLAVENI U ZADUNAVLJU PRIJE DOLASKA MAĐARA I ZA VRIJEME ARPADOVIČA

HONFOGLALÁS ELŐTTI ÉS ÁRPÁD-KORI SZLÁVOK A DUNÁNTÚLON

S autorom knjigu prikazuje Đuro Franković, sakupljač narodnoga blaga

15-og u 13 sati: Prikazivanje novoobjavljene knjige o bušama „BUSÓKÖNYV”

u 18 sati: Pokladno veselje članova Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa

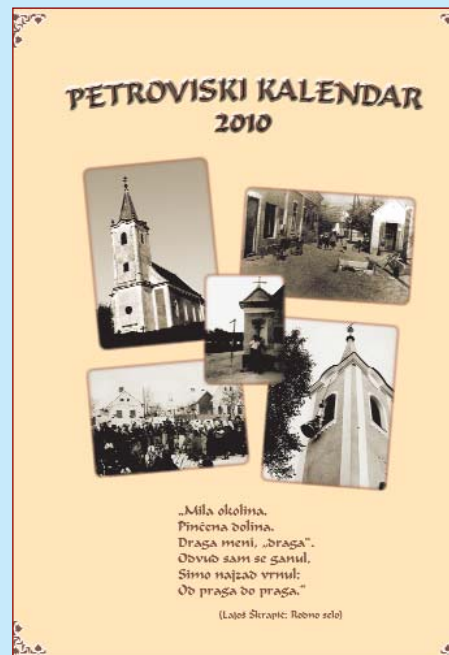
16-og u 17.30 sati: Pustolovine po Hrvatskoj, serija dijapanorama Györgya Rozványa MEĐIMURJE

17-og u 17 sati: Otvaranje izložbe Radionice vezilja iz Komlóa
HRVATSKI MOTIVI NA DANAŠNJIM RUKOTVORINAMA
Sudjeluje Hrvatski zbor iz Komlóa, uz vodstvo Milice Klaić Taradija

24-og u 18 sati: Glazbeni vremeplov, prikazuje se rock-sastav AZRA
u organizaciji Ogranka Matice Hrvatske u Pečuhu i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

RIJEKA – Nakon blagdana Sveta tri kralja u riječkom su HNK Ivana pl. Zajca počele probe za treći ovosezonski premijerni naslov Hrvatske drame. Riječ je o Aristofanovoj komediji „Lizistrata”. Režija „Lizistrate” povjerena je Robertu Alföldiu, jednom od najpriznatijih i najsvestranijih mađarskih umjetnika svjetskoga glasa koji je poznat ne samo kao redatelj nego i kao glumac, slikar, pijanist. U riječkom Kazalištu Róbert Alföldi pokušat će u uprizorenju „Lizistrate”, djelu koje progovara o uskraćivanju spolnih odnosa muževima koji ratuju i kojega pojedini teoretičari drže prvim antiratnim i feminističkim tekstom, Erosa i Tanatosa sučeliti na posve neočekivan način.

Zidni kalendar petroviske Hrvatske manjinske samouprave

Hrvatska manjinska samouprava Petrovoga Sela je prvi put izdala svoj zidni kalendar, na ideju novinarkice Timee Horvat ka jur ljeta dugo sabira stare kipice iz Pinčene doline. Pod uredjivanjem Kataline Zámbo, u nakladništvu Croatica d. o. o.-a, pred Božićem je izašao Petroviski kalendar za 2010. ljetu. Na dvanaest mesečnih listi predstavljaju se pokojni i živi Petrovišćani u različiti životni situacija, a na naslovnoj stranici se moru viditi karakteristične zgrade mjesne prošlosti, uz citat rođenoga Petrovišćana Lajoša Škrapića, iz pjesme Rodno selo. Najstariji kipic je iz 1920-ih, a najnoviji iz 1970-ih ljet. Koliko je prese-nečeno i oduševljeno stanovništvo dotičnoga naselja, zlamenuje i to da čez nekoliko tajednov je rasprodano ovo izdanje, a primjerki će polako zajti do Budimpešte, Švicarske i Amerike. Po obećanju izdavača, tiskaju se još daljnji kalendari, koji se moru kupiti za 1500 Ft.

Trenutak za pjesmu

Anton Leopold

Ne daju mi

Ne daju mi disati
Svitlost,
Gori dizati,
Njim sam prost
Za viši krug.
Dolazio sam od Parnasa,
Pjevat s pol glasa,
Zbudjat naš lug.

Mohač

Pohod bušara 2010

Pohod bušara, čime se ispraća zima, a pozdravlja dolazak proljeća, UNESCO (Organizacija za odgoj, znanost i kulturu Ujedinjenih naroda) ujesen 2009. godine uzeo je na ugledni popis nematerijalne svjetske kulturne baštine.

U srijedu, 10. veljače, u Galeriji Gradske kuće otvara se izložba fotografija Béle Szökőcsa pod naslovom «Anđeo među vragovima – ili žene na Pohodu bušara», koja se može posjetiti radnim danima od 8 do 16 sati.

Na male poklade, 11. veljače u Kossuthovu kinu s početkom u 14 sati bit će otvorenje izložbe i proglašenje rezultata natječaja za najbolji esej i primijenjenu umjetnost koji je objavljen u svezi s blagom kulturne i duhovne baštine u prijateljskim gradovima. Od 14.30 na gradskim trgovima i ulicama bit će pohod malih bušara, tzv. jankela. Od 15.15 slijedi pokladna povorka od Šokačke čitaonice do Széchenyieva trga, te pokladna zabava i prikaz bušarskih rekvizita na trgu od 16 do 17 sati. Na otvorenoj pozornici ispred Gradske kuće od 15 sati održava se prigodni kulturni program u kojem uz druge nastupaju Mohačka tamburaška škola, Dječja plesna skupina Šokačke čitaonice, Bušarska skupina Mladi momci. Od 16 do 19 sati u Kući «Duna» (Ulica Szabadság 4–6) priređuje se pokladna igraonica obrta, izrađivanja krinki, maska, a u 17 sati otvara se izložba u Muzeju «Dorottya Kanizsai» s naslovom «Iz radova izrađivača larfi u prošlosti». U 18.30 u predvorju Kossuthova kina otvara se izložba «Larfa u prostoru i slici». U 19 sati slijedi bušarska plesačnica u Kući «Duna». Toga dana, kao što se već uobičajilo, ustrojava se i godišnja skupština Udruge Šokačka čitaonica.

Od brojnih sadržaja koji će se prirediti do pokladnog utorka, 16. veljače, izdvajamo neke od najvažnijih, koji su vezani za šokačke Hrvate.

U petak od 16 sati nastavlja se pokladna zabava dječjih bušara, a u Kossuthovu kinu otvara se izložba fotografija etnografkinje Tünde Minorics o radovima mohačkim izrađivača larfa. Od 19 sati u Kući «Duna» priređuje se plesačnica uz Orkestar «Vizin» iz Pečuha.

U subotu, 13. veljače, od 9 sati u Kući «Duna» priređuje se XXXIX. memorijalno natjecanje Lajosa Schneidera u pjevanju narodnih pjesama. Između 9 i 12 sati slijedi Otvoreno dvorište – uvid u pripreme bušarske skupine Vidak (Ulica Budai Nagy Antal 4). U 13 sati slijedi pokladna svatovska povorka. Na Széchenyievu trgu u 16 sati počinje prisjećanje bušarskih skupina na II. mohačku bitku „Legenda ponovno oživljava“, a u Vörösmartyjevoj ulici broj 3 održava se Međunarodni pokladni susret gajdaša, na kome će osim drugih nastupiti domaći gajdaši i gosti iz Hrvatske. Na istome mjestu u 18 sati održava se koncert orkestra Vujičić.

Središnja bušarska svečanost priređuje se u nedjelju, 14. veljače, a već po običaju uz brojne popratne sadržaje, sajam obrtnika, od 10 sati u Kossuthovu kinu priređuje se veliki program narodnosnih plesnih društava. Među ostalima nastupaju Hrvatska kulturna udruga iz Belog Manastira i KUD «Mohač». Na trgu započinje predstavljanje bušarskih skupina. Od 10 do 16.30 u Ulici Kígyó pod brojem 7/a narodni obrtnik Antal Englert uživo prikazuje izrađivanje larfe. Na Milenijskoj pozornici od 10.30 do 15 sati glazbena parada na kojoj sudjeluju Orkestar «Korona» pod vodstvom Istvána Kovácsa Petia, TS „Orašje» i TS «Šokadija». Na Széchenyievu trgu od 10.30 priređuje se šokačka plesačnica pod vodstvom Stipana Darašca, a goste zabavlja «Orašje». U 13 sati prelazak bušarskih skupina preko Dunava, sudjeluje KUD iz Duboševice, te polaganje cvijeća kod spomen-ploče Stipana Pavkovića Patka (Ulica Gólya 36). Od 13.30 na glavnoj pozornici je program narodnosnih plesnih skupina.

U 14 sati je okupljanje bušarskih i pokladnih skupina na Kolišću, odakle povorka kreće na Széchenyijev trg, gdje slijedi prisega bušara, gradonačelnikove pozdravne riječi, pokladna zabava. Od 15.30 na Milenijskoj pozornici predstavlja se bušarska skupina Poklade i KUD iz Duboševice, te druge bušarske skupine i sudionici III. Međunarodnog susreta gajdaša. Slijedi spuštanje pokladnog

lijesa s kompe u Dunav, Eva Menjhart pjeva šokačke pjesme, pali se lomača na trgu, zatim je plesačnica. U 21 sat u Strukovnoj umjetničkoj školi L. Schneider (Vörösmartyeva 3) priređuje se Šokački bal s prigodnim kulturnim programom Hrvatske kulturne udruge iz Belog Manastira, sviraju TS «Šokadija» i Orkestar «Vizin».

U ponedjeljak, 15. veljače, već po običaju, polažu se vijenci kod spomen-ploče Anke Kršić u Šokačkoj čitaonici, a zatim, već po tradiciji, bušarske skupine obilaze šokačke domove.

Na pokladni utorak, 16 veljače u 15 sati, okupljanje je na Kolišću i polazak do Gradske kuće, pokladna zabava, od 16. sati šokačke pjesme pjeva Eva Menjhart, a zatim nastupa KUD «Zora». U 17 sati pali se lomača, a na vatru se baca pokladni lijes.

S. B.

SANTOVO – Tradicionalni Marindanski šokački bal u Santovu, u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, priredit će se u subotu, 6. veljače, u mjesnoj gostionici, s početkom u 19 sati. U prigodnom programu, koji počinje u 20 sati, sudjeluju: Pjevački zbor „Santovkinje“, Orkestar „Vizin“ iz Pečuha i dramski umjetnik, pjevač Stipan Đurić. Goste će zabavljati Orkestar „Vizin“ iz Pečuha.

KAŠAD – U organizaciji Hrvatske samouprave sela Kašada, kako za Hrvatski glasnik kazuje njezina predsjednica Zorica Gavalier, u petak, 5. veljače, u restoranu Horvat održava se pokladno veselje. Za dobro raspoloženje pobrinut će se Kašadcima omiljeni svirci Tomica Božanović i Ivo Pavković, a da bi se moglo sudjelovati veselju, treba tek izabrati masku i obući se u lijepu bušu.

Foto: Gabriella Schindl

Lijepa buše

Obilježen blagdan Svetog Vinka u Mohaču

Nazire se ljepša budućnost mohačkih vinogradara i vinara, ali još ima mnogo posla na razvijanju infrastrukture i promidžbe.

Sveti je Vinko jedan od pet zapovjednih blagdana vinogradara i vinara, kada se prvi put odlazi u vinograd i obavlja prva rezidba loze. Trsovi se kite domaćim kobasicama i kulenom, što većim da grožđe bude rodno, lijepo i zdravo, a zatim se trsovi blagoslove i zalijevaju vinom da vinograd donese obilan urod i dobro vino. Već po običaju, uzima se tri trsa s tri pupa, koji se stavljaju u kući negdje uz prozor da bi se poslije, kada protjeraju, nagađalo kakva će biti godina.

Već prema tradiciji, mohački vinogradari i vinari te njihovi prijatelji u petak, 22. siječnja, okupili su se na mohačkoj Planini kako bi obilježili blagdan Svetog Vinka. U tome ih nije omela ni studen ni snijegom pokriveni vinogradi.

Nakon misnoga slavlja u kapelici Svetog Jakoba, i okupljanja kod svojih podruma, oni su se uputili u vinograd. Već po običaju, prvu rezidbu vinove loze obavio je gradonačelnik József Szekó. Dopredsjednik Šokačke čitaonice Stipo Bubreg trsove je okitio kobasicama i kulenom, nakon čega je velečasni Augustin Darnai blagoslovio trsove loze i zalio ih vinom.

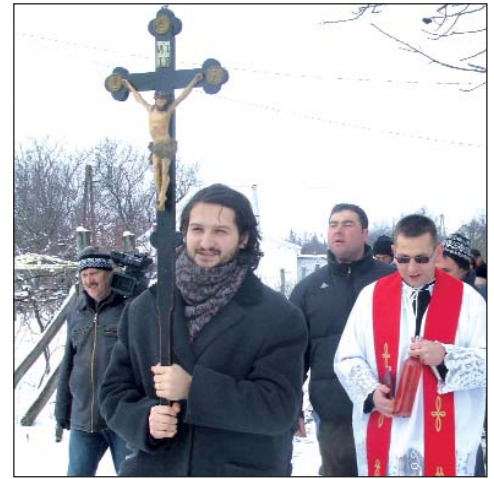
Nakon toga slavlje je nastavljeno ispred podruma poticatelja i glavnog organizatora Zoltana Horvata, gdje se slavilo na tradicionalan način uz pečenu kobasicu, kulen, švarglu, slaninu i, naravno, dobru kapljicu vina. Susret vinogradara i vinara, kao što se uobičajilo, završio je obilaskom podruma i druženjem.

Dopredsjednik Šokačke čitaonice, vinogradar i vinar Stipo Bubreg, jedan je od stalnih sudionika susreta vinogradara i vinara, a redovito priprema i tradicionalna jela.

«Malo dimljene kobasice, malo hurke, krvavice, kulena i čvaraka, što smo stavili na žar da se ispeče. Uz to se peče i krumpir, a sve to ima poseban okus, i što je najvažnije, na to se može dobro popit», reče nam Stipo

Bubreg, koji se nada da će biti dobra ovogodišnja berba, da neće biti leda, a snijeg koji je pokrio vinograde mogao bi osigurati dovoljno vlage da urod bude dobar.

Kao glavni organizator, Zoltan Horvat ističe velik odaziv vinogradara i vinara na Vinkovo, čime je prije nekoliko godina oživljena nekadašnja tradicija u Mohaču.

«Dobar domaći kulen, krvavica i kobasica, a uz to dobro vino, sve to ide zajedno, za dobro raspoloženje uz obilazak podruma i kušanje lanjskog vina.»

Gradonačelnik József Szekó ističe da imaju vrlo kvalitetna bijela vina, ali nedostaje jača promidžba koja bi ih promicala.

«Mohačka vinska cesta zavređuje da se bolje upozna i dobije veću ulogu u turističkoj ponudi ovoga kraja. Za to je potrebno ubuduće razvijati male vinarije, a gradska je samouprava odlučila sa svoje strane osigurati prostor za razne vinarske priredbe.

To iziskuje razvijanje infrastrukture, podruma, kako bi se mogli privući turisti, za što je potreban odgovarajući prostor. U tome će sudjelovati i gradska vinarija. Vrlo je važno i očuvanje tradicija, ali se treba prilagoditi i suvremenim izazovima vinogradarstva i vinara.»

Premda ove godine nisu sudjelovali mohački tamburaši, bilo je vrlo veselo, kako smo to već navikli od naših vinara i vinogradara.

Tekst i slika: S. B.

Miroslav Škoro u Pomurju

Pod pokroviteljstvom Ferenc Gémésia, stručnog državnog tajnika Ureda premijera i Miroslava Škore, estradnoga pjevača, 30. siječnja u kaniškoj športskoj dvorani MÁV-a održan je koncert hrvatskoga popularnog pjevača Miroslava Škore. Prije koncerta nastupili su tamburaši «Sumartonski lepi dečki» i učenici serdahelske osnovne škole s pomurskim plesovima.

Miroslav Škoro dok je pjevao pjesmu
«Domovina»

Golem je poklon to bio za pomurske Hrvate što su u svojoj regiji mogli uživo pratiti koncert jednog od najpopularnijih pjevača u Hrvatskoj, iako su ga mnogi Pomurci pratili čak i u velikoj zagrebačkoj Areni na održanom koncertu lani u studenome.

Pjevač, na čijim su koncertima prepune najveće dvorane u Hrvatskoj, srdačno i s ljubavlju se obratio ovaj put manjem broju publike (oko šeststo gledatelja) hrvatskoj manjini u Pomurju. Nekadašnji generalni konzul u Pečuhu, ubrzo je pronašao kontakt s pomurskim Hrvatima, koji su cijelo vrijeme pljeskali, dižući ruke, pjevali Škorine omiljene pjesme.

Uspomene iz diplomatskog života čak su ga inspirirale na neke pjesme, npr. kao što je «Šil, dil, daj».

Pjevalo se od prvih njegovih pjesama s kojim se i probio «Ne dirajte mi ravnicu» preko skladbi «Milo moje», «Svetinja» do novih pjesama s aktualnog albuma «Moje boje» poput hitova «Daleko je kuća moja», «Šil, dil, daj», «Srce jako je», «Jorgovan» i «Domovina».

Okupljeni Hrvati na koncertu odista su uživali u hrvatskoj glazbi i bili ponosni što su Hrvati.

Beta

Vinkovo u Kukinju

Hladno je bilo Vinkovo i nije curilo previše sa strehe. Kažu stariji i iskusniji kako neće, po narodnoj poslovice, ni biti toliko vina u lagvama. Kukinčani su kao i svake godine, u organizaciji svoje Hrvatske samouprave, posvetili svoj trs i zalili ga vinom. Objesili kobasicu i kulen... Ove je godine slavlje upričeno u ranim poslijepodnevnim satima u podrumu domaćina Đure Taradije. Došli su prijatelji iz Hrvatske, Pečuha, okolnih naselja... Kukinčani su se pobrinuli kako bi se sve odvijalo kao podmazano i kako bi se svi dobro osjećali. Bogati stol, izvrсна kapljica, velečasni Franjo Pavleković koji je blagoslovio i trs i okupljene, vatra na kojoj se pekla i slanina te izvršni tamburaši Orkestra Baranja, što još treba za proslavu Vinkova. Dolaskom večeri i spuštanjem tame pomalo umorni prijatelji uputili su se s brdašca Mostara, kako ga Kukinčani zovu, natrag u selo, neki prema crkvi, a neki izravno prema domu kulture. Služena je sveta misa u mjesnoj crkvi Svete Ane koju je na hrvatskom jeziku predvodio velečasni Franjo Pavleković uz vokalnu pratnju Mješovitoga zbora Ladislava Matuška. S domaćinima su se družili i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, prva konzulica Jadranka Telišman, predsjednik HDS-a Mišo Hepp i mnogi drugi, jednako dragi gosti. Nakon svete mise druženje je nastavljeno u toplim prostorijama doma kulture uz izvrstan grah, fileke i, naravno, neumorne kukinjske svirce, kako članove Orkestra KUD-a Ladislava Matuška na čelu s Ivom Grišnikom, tako i mlade dečke Orkestra Baranja na čelu s Tomicom Taradijom.

ZAGREB – Dana 12. siječnja u rezidenciji veleposlanika Republike Mađarske, za ostvarene iznimne rezultate i doprinos djelovanju unutar mađarskoga pokrajinskog tima za obnovu (PRT) u misiji u Afganistanu, odlikovana su petorica pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. MORH je potvrdio da su odlikovani satnik Dejan Džidić, stožerni narednik Mario Petani, desetnik Marijan Matijević, časnički namjesnik Ante Bilić te razvodnik Tomislav Zrilić. Pripadnicima HV-a priznanja je uručio mađarski veleposlanik u RH Péter Györkös. Mađarski je veleposlanik hrvatski doprinos mađarskom PRT-u ocijenio kao bitnu pomoć ne samo mađarskim oružanim snagama nego i ISAF-u i NATO-u u cjelini, a državni tajnik MORH-a Pjer Šimunović naglasio je da je suradnja u misiji dokaz dubokog prijateljstva dviju zemalja. (vjesnik.hr)

Sambotelski Hrvatski bal sa židanskimi atrakcijami

Kako je u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji tradicionalni bal Hrvatov u Šopronu, isto to moramo reći za sambotelski Hrvatski bal u drugoj županiji Gradišća. Dokle na sjeveru tu zabavu svenek organizira Koljnofsko hrvatsko društvo, u Željeznoj županiji jur od 1970-ih ljet vik drugo gradišćansko selo priredjuje ovu najveću feštu Hrvatov. Ljetos se je u ulogi domaćina našao Hrvatski Židan, a sve što imaju na svojem repertoaru, importirali su za jednu noć 23. januara, u subotu, u županijsko središće.

Goste su pozdravili načelnik Hrvatskoga Židana Štefan Krizmanić, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Silvija Malnar i gradonačelnik Sambotela, dr. Đuro Ipković

Gosti iz Šibenika s lani izabranom vinskom kraljicom, Židankom Monikom Kolnhofer

Pri vratu Domu športov židanski ognjogasci, kazalištarci, mjesni aktivisti su primili goste i, naravno, ovde se je smihljala lani u Kisegu izabrana, vinska kraljica Židanka Monika Kolnhofer, u svojoj čarobnoj balskoj odjeći, a Jadranka Tot, mlada režiserka ovoljetošnjega židanskoga teatra, svakomu je izmirala osnovnu dozu židanskoga žganoga za prvi pozdrav. Načelnik sela, a ujedno i predsjednik židanske Hrvatske manjinske samouprave Štefan Krizmanić je izrazio svoje zadovoljstvo da su se pozivu odazvali tako gradonačelnik Sambotela dr. Đuro Ipković (čiji otac ljeta dugo je riktao ov bal u prošlosti) kot i Silvija Malnar, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, ki su isto tako pozdravili mnoštvo ljudi u velikoj dvorani, u koj su zato vidljivo falili gosti, uprav tako kot i lani.

Svečani program su otvorili mjesni folkloriši s plesnim opusom iz Banata u koreografiranju Nenada Breke ki je i sam došao iz Zagre-ba aplaudirati Čakavcem. Ženski zbor Peruška Marija, dičji tamburaški zbor i jubilarni tamburaški sastav Židanski bečari redom su predstavili sve nove note, jačke i melodije. Hrvatska manjinska samouprava Hrvatskoga Židana je dala za ovu priliku sašiti prekrasnu narodnu nošnju folklorišem k tancu Glamoč. Glamočko kolo je splet korakova iz Bosne i Hercegovine, nadalje je karakteristično za njega da je prez muzičke pratnje. Ono što u ovom plesu Židanci pokazuju, u sastavu jur spomenutoga Nenada Breke, znamda bi samo pojedine folklorne

grupe mogle kopirati. *Mladu generaciju* iz Hrvatskoga Židana po Thompsonovi pjesma smo začeli obožavati, a bend je bio poznat i po tom da rado i kvalitetno svira i tvrdi rock, uz to da je doma jur bezbroj puta zabavljao prvenstveno domaće goste. No za ovakov bal je drugi stil potriban, ali mirno moremo reći nismo se razočarali, židanski mladići su izučeni glazbeniki ter čez misecdan su se odlično pripravili s hrvatskom starom i novijom pop-rock muzičkom kolekcijom. Sastav zagrebačkih sviračev *Vrijeme ljubavi* je u potpunosti bio nepoznat za Gradišćance, ali do

jutra je vjerno zabavljao 500–600 ljudi. Na tomboli su ponovo brojne nagrade našle svoje srićnike, a glavnoj nagradi – ljetovanje na Pagu –mogao se je veseliti petrovisko-zagrebački hižni par Marija i Zoran Vujčić. Glavni organizator bala Štefan Krizmanić je još na našem rastanku u jutarnji ura rekao: – *Bal je bio super, naše grupe su se maksimalno pripravile na program. Da je bilo znatno manje ljudi nek prlje, ja sam optimist, ja se zato ne turobim i mislim da će sljedeći put biti još više gostov!*

-Tiho-

HKD Čakavci u novoj narodnoj nošnji ku je dala sašiti za ovu priliku mjesna Hrvatska manjinska samouprava

U Mlinarcima djeca već čekaju „fašenk“

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fičehaza

...maškare ča mogu maškare...

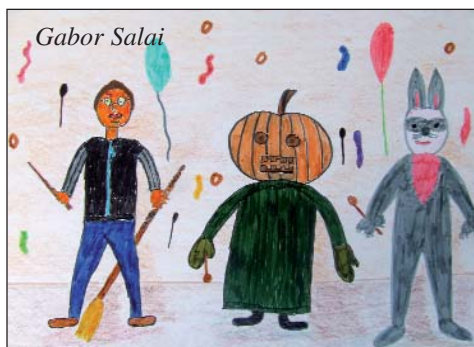
Ti ne znaš da san sinoć
U maškarama bija
Pripoznala me nisi
U vrci san se krija

A tamo si me čeka
Pred vratima portuna
Pripoznao me nisi
U vešti od lancuna

Maškare ča mogu maškare
S menon si se jubila u tami
S maškaron sa jednom maškaron
I rekla si da ništa mi ne fali

A sve mi mane vidiš
I skandale mi praviš
Sa maškaron se jubiš
A meni se ne javiš

Prominija san govor
Pa nisi znala tko je
I tija san se otkrit
Al vako mi je bolje

Poklade i karnevali po cijelome svijetu slave kraj zime i dolazak proljeća. Ove godine naš fašnik morat će biti vrlo glasan jer je zima veoma duga i hladna. Glasna povorka zacijelo će otjerati zimu jer se mlinaračka djeca jako spremaju na povorku.

Učiteljica Katica Rodek razgovarala je s učenicima osnovne škole o fašniku:

Što znači za vas fašnik?

– Ljudi se obuku u svakakve maske i prolaze po ulicama, viču, pjevaju, plešu, raduju se da se uskoro završava zima.

Zašto su tako glasni?

– Zato što su nekada mislili da će vikom otjerati zimu.

Vi zašto se obučete u maske?

– Da se dobro osjećamo.

Volite li taj običaj?

–Da, jako, i želimo da to bude uvijek, zato se i obučemo u maske. Svake godine hodamo po ulicama i svugdje nam daju krafne i sok.

Kako izgleda «fašenk» u Mlinarcima?

– Vrlo su smiješni, obraz pokriju raznim krpama, na koje nacrtaju nešto. Muškarci se obuku u žene. Na glavu stave rubac i tako ih nitko ne prepoznaje. Kada ulaze u neku kuću, ništa ne govore, ne da ih prepoznaju.

**VEĆ JAKO ČEKAMO FAŠNIK;
I MI ĆEMO SE OBUĆI!**

Boglarka Tirpak

Desetodnevna događanja Rackoga prela i Hrvatski dan u Dušniku

U sklopu desetodnevni događanja u organizaciji Mjesne samouprave sela Dušnoka i tamošnje Hrvatske samouprave, 22. siječnja održan je Hrvatski dan s nizom sadržaja, kulturnog i zabavnoga karaktera uz nezaobilazne slastice hrvatskoga stola i gostoljubivost Hrvata Raca. Prelu su nazočili i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, prva konzulica Jadranka Telišman, predsjednik HDS-a Mišo Hepp predstavnici Općine Vođinci na čelu s načelnikom Franjom Japeljem te dušnočki načelnik Peter Palotai.

Kako za Hrvatski glasnik reče predsjednica dušnočke Hrvatske samouprave Matija Mandić Goher, ponosni su na uspjeh postignut u okupljanju rackih Hrvata u sklopu Hrvatskoga dana. U dušnočkoj osnovnoj školi danas šezdesetak učenika pohađa nastavu hrvatskoga materinskog jezika iako je Dušnok još uvijek gotovo u potpunosti nastanjen Hrvatima i njihovom djecom.

Kako je došlo do niza priredaba pod naslovom Racko prelo?

Sa željom da postane tradicijom, u suorganizaciji seoske i mjesne hrvatske samouprave, u Dušniku se od 2006. godine priređuje Racko prelo, koje se ove godine održalo od 20. do 30. siječnja u mjesnom domu kulture. Cilj je organizatora njegovanje i očuvanje rackohrvatskih običaja, okupljanje, druženje i zabava, a kao i svake godine, prostorije doma

kulture uljepšane su starinskim predmetima, namještajem, tkalačkim stanom, preslicom, alatima za obradu kudjelje, strojevima za šlinganje, nezamjenjivim singericama. Kako mi kazuju dok šlingaju Ilonka Karas Rac i Eva Fačko Peter, za jednu pregaču i košulju treba im tri dana, ali onda doista treba tjerati mašinu. Tu je i nezaobilazno krunjenje kukuruza. Nije riječ samo o izložbi jer sve je oživjelo i okupljanjem kako je to bilo nekada za vrijeme dugih zimskih večeri, uz posao, razgovor, pjesmu, ples i glazbu od najmlađih do najstarijih. Svake se večeri posluživalo kuhano vino, čaj, pečena bundeva, kokice bez nogu, kako kažu Dušnočani za njihove krafne, i druga narodna peciva, a svaki je dan programa bio obogaćen i kulturnim sadržajima. Okupljanje je bilo redovito u 17, a programi počinju u 18 sati.

Hrvatski dan

Tijekom desetodnevnoga prela, u igračnici na katu doma kulture postavljena je izložba iz životnoga djela narodnog obrtnika Nandora Franka. Od proslave Dana starih preko Dana tradicije, očuvanja i njegovanja običaja, Dana lovaca, ribiča i poljodjelaca, Hrvatskog dana... Oduševili su nas tamošnji Hrvati koji su dupke napunili dom kulture. Starije žene obučene u prekrasne šlingovane bijele košulje i pregače, mlađe žene u narodnu nošnju, muški, mali i veliki, najstariji svi oko ognjišta i ispod slika naše Gospe i njezina sina. U okruženju koje odiše tradicijom, hrvatskim duhom i ljepotom hrvatskog bića. Na Hrvat-

skome danu nastupila je mala i omladinska plesna skupina „Dušenici” koje je uvježbala Silvija Varga. Potom Izvorna pjevačka skupina i Pjevački zbor „Biser”. Orkestar mladih tamburaša iz Vođinaca te Trio iz Dušnoka, a svi izvođači na samome kraju programa zapjevali su prekrasnu pjesmu dušnočkih Hrvata „Na hatiću”. U scenskom pokretu i nastupu sudionika Hrvatskoga dana, što je osmislila Matija Mandić Goher, prikazan je dolazak dušnočkih Hrvata u današnju postojbinu. Iz dalmatinskih krajeva preko Baranje do ravne Bačke i bačvanske ravnice. Dalmatinska pjesma, splitski ples, nastup najmlađih, omladinska skupina s baranjskim plesovima, baranjska pjesma do dušnočkih nota. Nakon kulturno-folklornog programa goste je zabavljao Orkestar „Zora” iz Tukulje i Tamburaški sastav iz prijateljskih Vođinaca.

Dušnočko kolinje

23. siječnja ustrojeno je Racko prelo u Čardi „Lenes”. Goste je zabavljala tukuljska „Zora”. U programu je nastupio sastav „Zabavna industrija” s hrvatskim zabavnim uspješnicama, a Attila Tarnóczy i prijatelji s južnoslavenskim plesovima. Tamburaški sastav iz Vođinaca izvodio je hrvatske tamburaške melodije. Priređeno je i tradicionalno natjecanje u krunjenju kukuruza. Održana je Dramska i obrtnička radionica, Dan učenika i polaznika vrtića, takozvani Narodnosni dan gdje je, među ostalima, nastupio i Pjevački zbor „Pravi biser”.

Dana 29. siječnja održano je tradicionalno dušnočko kolinje, i vođinačko kolinje (onako kako to rade Šokci pokraj Vinkovaca) na otvorenom pokraj doma kulture, sukladno tradiciji iz prijašnjih godina, a u subotu, 30. siječnja – Dan mladeži i Završni bal. Uspješnice Zlatnih dukata, Miroslava Škore, Zvonka Bogdana, južnoslavenske i mađarske plesove svirao je orkestar Roberta Dudaša.

sb/bpb

Gara

Na prelu, u svatovima

U organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, u subotu, 23. siječnja, održano je tradicionalno Bunjevačko prelo u bačvanskoj Gari. Članovi Garskog omladinskog plesnog društva Prelo su uljepšali prikazivanjem bunjevačkog svatovca u izvornoj narodnoj nošnji, a u pratnji domaćega tamburaškog sastava «Bačka».

U mjesnom domu kulture, koji je bio dupke pun, okupilo se tristotinjak bunjevačkih Hrvata iz mjesta, ali i iz bližih i udaljenijih naselja. Svojom nazočnošću, Bunjevačko prelo uveličali su i uzvanici, među njima Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Joso Šibalin, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, i Angela Šokac Marković, predsjednica Bačvanskog ogranka saveza Hrvata u Mađarskoj.

Nakon uvodne prelske «pisme» Kolo igra, tamburica svira, u izvodenju domaćega

tamburaškog sastava «Bačka», okupljene je na početku pozdravio Stipan Krekić, predsjednik Hrvatske samouprave. Recitacijom Milice Gugan Pal, koja je u izvornoj bunjevačkoj nošnji kazivala stihove Tomislava Kopunovića s naslovom Ima jedan biser na ravnici, otvoren je prigodni kulturni program.

Pošto je prethodnih godina priređena revija bunjevačkih nošnji, pa scena u «Lenkinjoj mijani», ove godine u prigodnome kulturnom programu prikazani su bunjevački svatovi. Članovi Garske omladinske plesne skupine, prošireni polaznicima vrtića i učenicima ško-

le, te starijim plesačima, pod vodstvom Zorice Zomborčević i Mirjane Murinji, a na temelju koreografije Antuna Kričkovića, prikazali su Bunjevački svatovac. Oduševljena publika nagradila ih je ovacijama i velikim pljeskom. U programu je nastupila i studentica Aneta Balažić iz Kačmara koja je u pratnji orkestra «Bačka» otpjevala nekoliko bunjevačkih pjesama.

Po završetku programa zaigralo se veliko bunjevačko kolo, a u nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se domaći tamburaški sastav «Bačka» pod vodstvom Erharda Bendea. Odaziv gostiju, a posebno mladeži na ovogodišnjem prelu nadmašio je sva očekivanja, a treba naglasiti kako su uspjehu prela pridonijeli članovi mjesnoga plesnog društva i mještani koji su pomogli u organizaciji. Posljednjih godina posebno je oduševio prigodni kulturni program, uz nastojanje da se očuva i prikaže dio iz bogate riznice bunjevačke tradicije, stoga su već započela razmišljanja o tome što će se prikazati iduće godine.

S. B.

ALJMAŠ – Bunjevačko prelo. U suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave i „Divan kluba”, u subotu, 6. veljače, priređuje se tradicionalno Bunjevačko veliko prelo u Aljmašu. U prigodnom programu, koji počinje u 18 sati, sudjeluju: polaznici vrtića, omladinsko folklorno društvo „Zora”, dječje folklorno društvo „Danica”, solistica Suzana Konkolj Zeke i domaći pjevački zbor. Nakon kulturnog programa, u gostionici „Sárga Csikó” goste će zabavljati Orkestar „Bačka” iz Gare.

KAPOŠVAR, KOPRIVNICA – Poduzetničko središte Šomođske županije uspješno se natjecalo na europskom programu IPA za prekograničnu suradnju, u koji su uključeni kao partneri prijateljski gradovi Kapošvar i Koprivnica. Radi se o projektu „Razvoj prekograničnih gospodarskih odnosa između Koprivnice i Kapošvara”. Iznos je ukupnih prihvatljivih troškova projekta 144.000 eura.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte i za 2009/2010. školsku godinu dodijelila je stipendije učenicima srednjih škola, učenicima budimpeštanskog HOŠIG-a: Elizabeti Abraham, Móniki Szabó, Cintii Nagy, Stjepanu Horvatu, Marku Šteineru, Boglarki Deli, Nikoli Takaču i Lauri Tišlerić.

Odbojka

Pobjeda Mladosti u Kapošvaru

Jedna od vodećih momčadi srednjoeuropske Interlige u odbojci opravdala je dobar glas i u Kapošvaru. Potkraj prošloga tjedna Hrvatski akademski odbojkaški klub Mladost Zagreb u borbenoj utakmici s 3 : 1 (25 : 18, 25 : 23, 19 : 25, 25 : 21) pobijedio je domaću ekipu Diamanta. Na utakmici, koja je trajala 108 minuta, prva dva seta pripala su Mladosti, treći domaćem Diamantu, ali konačna pobjeda u četvrtom setu nije dolazila u pitanje. Borbenost i veliko htijenje dovele su Mladost do desete pobjede u ovom natjecanju, čime je potvrdila prvo mjesto na tablici i prije zadnjeg kola osigurala ulazak u ovogodišnji Final Four Interlige. Mladost je prvi i jedini hrvatski muški klub koji se uspio plasirati u završnicu tog uglednog natjecanja.

Hrvatskoj srebro zlatnoga sjaja

Hrvatska rukometna reprezentacija osvojila je srebrnu medalju na Europskom prvenstvu u Austriji izgubivši u završnici od Francuske 25 : 21.

Nakon izgubljene najsajnije medalje koje poznaju velika športska natjecanja, hrvatskim „Kaubojima” može se poručiti „Nije zlato sve što sja”. Jer hrvatski su rukometni reprezentativci na Europskom prvenstvu u Beču osvojili srebrnu medalju zlatnoga sjaja. Svečanoj dodjeli odličja sudjelovali su austrijski predsjednik Heinz Fischer, hrvatska premijerka Jadranka Kosor i francuska ministrica športa Roselyne Bachelot-Narquim. Pošto je osvojila dva olimpijska i jedno svjetsko zlato, hrvatska rukometna reprezentacija, nažalost, nije uspjela osvojiti i prvo mjesto na europskom prvenstvu. Hrvatska je tako po drugi put na europskim smotrama osvojila srebrnu medalju, nakon što je poražena u završnici i 2008. godine, a 1994. godine u Portugalu je bila treća. Možemo se pohvaliti i s dva četvrta mjesta (2004, 2006). „Nemamo se čega sra-

miti. Odlično smo igrali u pojedinim trenucima utakmice. No protiv Francuza nismo imali pravo na pogrešku jer su Francuzi kažnjavali sve naše pogreške. Koncem prvog poluvremena smo ispustili tri gola viška, a na koncu je presudio višak kvalitetnih igrača u francuskoj reprezentaciji”, kazao izbornik hrvatske rukometne reprezentacije Lino Červar. Kapetan hrvatske vrste Igor Vori priznao je kako Francuzi u ovom trenutku imaju bolju momčad. „Imamo puno mladih igrača, a to nema nijedna druga reprezentacija. Sve ostale ekipe morat će pomladiti sastav, a mi smo to već napravili. Francuzi su prava momčad što su dokazali kada se nisu zbnili kada su gubili tri razlike, a u drugom dijelu su maksimalno iskoristili neke naše pogreške i došli do prednosti koju su do konca sačuvali”, reče Vori.